

.....
**ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูตามแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่า
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**

**The Needs for Teacher Development Based on the Concept of a Valuable Life
in Schools under the Office of the Basic Education Commission**

Received: March 5, 2025

Revised: April 1, 2025

Accepted: May 21, 2025

ครรชิต พิมใจ*

Kanchit Pimjai

สุกัญญา แซ่มช้อย**

Sukanya Chaemchoy

พฤทธิ ศรีบรรณพิทักษ์***

Pruet Siribanpitak

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากรอบแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่าและ 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูตามแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่าในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้การวิจัยผสมวิธีแบบขั้นตอนเชิงสำรวจ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษากรอบแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่า ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา จัดกลุ่มและสร้างบทสรุปของข้อมูล ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่า กลุ่มตัวอย่างเป็นครูโรงเรียนสังกัด สพฐ. จำนวน 384 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ผลการวิจัย พบว่า 1. กรอบแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่า ประกอบด้วย 1.1 คุณค่าเชิงประโยชน์ 1.2 คุณค่าเชิงประสบการณ์และ 1.3 คุณค่าเชิงทัศนคติ

*นิสิตปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Doctoral Candidate in Division of Educational Management, Department of Educational Policy, Management and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University, Thailand

**อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Advisor, Associate Professor Dr., Educational Policy, Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University, Thailand

***อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Co-Advisor, Professor Dr., Educational Policy, Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University, Thailand

Corresponding Author E-mail Address: pimjai_kanchit@kkumail.com

.....
2. ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิด
ชีวิตที่มีคุณค่าในลำดับแรก คือ คุณค่าเชิงประสบการณ์ ด้านภาวะลื่นไหลในการทำงาน

คำสำคัญ : การพัฒนาครู/ ชีวิตที่มีคุณค่า/ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

This research aimed to: (1) study the concept of a valuable life and (2) examine the needs for teacher development in schools under the Office of the Basic Education Commission based on the concept of a valuable life. A mixed-method research approach was employed, divided into two phases. Phase 1 involved qualitative research to explore the concept of a valuable life. The informants consisted of four experts selected through purposive sampling. Data were collected through interviews and analyzed using content analysis, categorization, and summarization. Phase 2 employed a quantitative research approach to investigate the needs for teacher development in OBEC schools based on the concept of a valuable life. The sample consisted of 384 teachers selected through simple random sampling. Data were collected using a questionnaire and analyzed using statistical methods, including mean, standard deviation, and $PNI_{modified}$. The research findings revealed that: 1. The concept of a valuable life comprises three dimensions: 1.1 Utilitarian value, 1.2 Experiential value, and 1.3 Attitudinal value. 2. The highest priority need in teacher development needs within OBEC schools, based on the concept of a valuable life, was experiential value, particularly in achieving a flow state.

Keywords : Teacher Development/ Valuable Life/ Basic Education

บทนำ

ในปัจจุบัน โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านวิทยาการ เทคโนโลยีสารสนเทศ เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และสังคม ซึ่งนำไปสู่สถานะของโลกยุค BANI World ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งระบบ การศึกษาและอารมณ์ของบุคคล เช่น ความเครียดและความกังวล สิ่งเหล่านี้สร้างความท้าทายในการจัดการศึกษา ให้สามารถเตรียมบุคคลให้มีความสามารถในการปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

ในหลายประเทศ เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ เมียนมา และไทย ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะยาว เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพในการพัฒนา โดยประเทศไทยมี ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ที่มุ่งเน้นพัฒนาคนให้มีความสามารถรอบด้าน รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลก และเตรียมบุคลากรให้มีทักษะ ในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (Office of the Education Council, 2017) โดยบทบาทของครู ในระบบการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพของผู้เรียน พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ (Siribanpitak, 2018) และประยูร บุญใช้ (Boonchai, 2021) แต่ครูกลับต้องเผชิญกับภาระงานหนัก

.....
ความคาดหวังจากสังคม และความกดดันจากนโยบายของสถานศึกษา ซึ่งนำไปสู่ภาวะหมดไฟในการทำงาน ผลกระทบนี้ไม่เพียงส่งผลต่อคุณภาพการสอน แต่ยังทำให้ครูรู้สึกไร้คุณค่า หมดศรัทธาในวิชาชีพ และอาจนำไปสู่ การลาออกจากระบบ ก่อเกิดปัญหา ค่ามละลา และคณะ (Khammala et al, 2020) วชิรญาณ มณีวรรณ (Maneewan, 2021)

ในปัจจุบัน ครูไทยต้องเผชิญกับบริบทที่ท้าทายทั้งในระดับระบบและระดับจิตใจของวิชาชีพครู โดยเฉพาะ ปัญหาภาระงานที่เกินขอบเขตหน้าที่ของความเป็นครู เช่น การทำเอกสาร การเขียนรายงานต่างๆ และภารกิจที่ไม่ เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ครูมีเวลาจำกัดในการเตรียมการสอนและพัฒนาตนเองอย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้ ครูไทยยังต้องเผชิญกับความเครียดจากแรงกดดันทั้งจากนโยบาย สังคม ผู้บริหารและผู้ปกครองจน นำไปสู่ภาวะหมดไฟในการทำงานและการขาดความสุขในการประกอบวิชาชีพ อิศรานุวัฒน์ โนภูเขียว (Nophukhiao, 2022)

จากผลการสำรวจความคิดเห็นโดย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (Office of the Education Council, 2025) ระบุประเด็นที่ประชาชนให้ความสำคัญสูงสุดในการปฏิรูปการศึกษา คือ “การพัฒนาครู” ซึ่งรวมถึงการลดภาระงาน การให้ครูมีอิสระในการสอนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูให้เหมาะสมกับยุคสมัย ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาคุณค่าชีวิตครู ไม่เพียงเป็นปัญหาภายในวิชาชีพเท่านั้น แต่ยังเป็นความคาดหวัง ของสังคมในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

ผลการศึกษาหลายชิ้นชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของครู ได้แก่ การบริหารงาน ในสถานศึกษา ภาระงานที่มากเกินไป ความคาดหวังของผู้ปกครอง และสภาพแวดล้อมการทำงานที่กดดัน ครูที่ได้รับภาระงานเกินขีดความสามารถมักเกิดความเครียดและความเบื่อหน่าย ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการสอน และคุณภาพของผู้เรียน อมรรรัตน์ ทองดี และคณะ (Thongdee et al, 2024) แนวทางสำคัญในการแก้ไขปัญหา นี้ คือ การเสริมสร้างคุณค่าของชีวิตให้กับครู (Valuable Life) โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเอง ทักษะที่ดีต่อ วิชาชีพ และการสร้างสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว หากครูสามารถค้นพบเป้าหมายของตนเองและมองเห็น คุณค่าในงานที่ทำ ย่อมส่งผลให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู มืออาชีพ สุมาลี ดวงกลาง (Duangklang, 2017)

โดยแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่า นั้น ได้รับอิทธิพลจากนักจิตวิทยามนุษยนิยม (humanistic psychology) โดยเฉพาะ Viktor Frankl นักจิตวิทยาเชิงอัตถิภาวนิยม (existential psychology) ผู้ก่อตั้งแนวคิด Logotherapy ซึ่งเน้นการค้นหาความหมายและคุณค่าของชีวิตเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้มนุษย์เผชิญกับความทุกข์ และความเจ็บปวดได้ ซึ่งเชื่อว่า ความทุกข์ไม่ใช่จุดจบของชีวิต หากเราสามารถค้นพบความหมายจากมันได้ และได้เสนอ 3 วิธีหลักในการค้นหาคุณค่าและความหมายของชีวิต ได้แก่ การสร้างสรรค์หรือทำสิ่งที่มีคุณค่า การมีประสบการณ์ทางอารมณ์ที่ลึกซึ้งและการมองเห็นคุณค่าแม้ต้องเผชิญกับความทุกข์ โดยปรับมุมมองให้เกิด การเรียนรู้และเติบโต โดยแนวคิดของ Frankl มีอิทธิพลต่อจิตวิทยาเชิงบวก (positive psychology) ซึ่งเน้นความสำคัญของความหมายและคุณค่าในชีวิต (Frankl, 2006) และในปัจจุบัน แนวคิดชีวิตที่มีคุณค่ามักจะ เชื่อมโยงกับแนวคิด “อิกิไก” (Ikigai) ที่เป็นปรัชญาในการใช้ชีวิตให้มีความสุขและเห็นคุณค่าของการใช้ชีวิตของ ชาวญี่ปุ่น โดยอิกิไก หมายถึง จุดมุ่งหมายหรือเหตุผลของการมีชีวิตอยู่ เพราะอิกิไก คือการเห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ

.....
ที่เราสามารถรับรู้ได้ในชีวิต สามารถสร้างความสุขและสุขภาพที่ดีของร่างกาย จิตใจและจิตวิญญาณ ผ่านการรู้สึกตัวและการค้นพบตัวตน (Mogi, 2023) ทั้งสองแนวคิดนี้ ถูกนำไปประยุกต์ใช้ในการให้คำปรึกษาและการพัฒนาตนเองในองค์กรต่าง ๆ อย่างแพร่หลายในปัจจุบัน

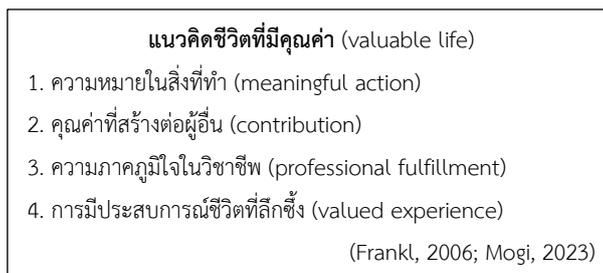
ดังนั้น เพื่อให้ระบบการศึกษาประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูในทุกมิติ ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถและคุณค่าทางจิตใจ การสร้างครูที่มีคุณภาพต้องเกิดจากการสนับสนุนของทั้งสถาบันผลิตครู หน่วยงานต้นสังกัดและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะนำไปสู่คุณภาพผู้เรียนที่สูงขึ้นและเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต ดังนั้น การศึกษาเรื่อง “ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่า” จะเป็นประโยชน์ต่อครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องได้นำข้อมูลสารสนเทศจากการศึกษานี้ ไปใช้ในการเตรียมการพัฒนาและเตรียมความพร้อมของครูให้เห็นคุณค่าของการใช้ชีวิต เกิดคุณลักษณะและจิตวิญญาณของความเป็นครูมืออาชีพให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากรอบแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่าของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่า

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่า (valuable life) ในเชิงทฤษฎี ประกอบด้วยแนวคิด “อิกิไก” (Ikigai) ซึ่งเป็นปรัชญาในการใช้ชีวิตให้มีความสุขและเห็นคุณค่าของการใช้ชีวิตของชาวญี่ปุ่น (Mogi, 2023) ได้แก่ 1) การทำในสิ่งที่รักหรือใฝ่ฝัน (passion) 2) การทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม (mission) 3) ความเชี่ยวชาญแห่งวิชาชีพ (profession) และ 4) ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ (vocation) และแนวคิดของ Frankl เกี่ยวกับการค้นหาความหมายของชีวิต ได้แก่ 1) การสร้างสรรค์บางสิ่ง (creativity and work) 2) การสัมผัสประสบการณ์ที่มีคุณค่า (experiencing life) และ 3) การเผชิญกับความทุกข์อย่างมีศักดิ์ศรี (suffering with dignity) (Frankl, 2006) สามารถสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี (theoretical framework) ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยผสมวิธีแบบขั้นตอนเชิงสำรวจ (exploratory sequential design) (Creswell and Creswell, 2018) โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เชิงคุณภาพ ศึกษากรอบแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่า

1. **ผู้ให้ข้อมูล** ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ซึ่งมีเกณฑ์คุณสมบัติในการคัดเลือกเข้า ได้แก่ 1) เป็นนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาชีวิตที่มีคุณค่าหรือเป็นโค้ชหรือครูกระบวนการในการพัฒนาชีวิตให้มีคุณค่า 2) มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการโค้ชหรือการออกแบบกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาทรัพยากรบุคคล ไม่ต่ำกว่า 10 ปี และ 3) มีผลงานตำราหรือหนังสือเกี่ยวกับการพัฒนาชีวิตให้มีคุณค่าอย่างน้อย 1 เรื่อง จำนวน 4 คน

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่า ประกอบด้วยนิยามความหมาย องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้และแนวทางการพัฒนา รวมจำนวน 4 ข้อคำถาม โดยนำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ สามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ

3. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ผู้วิจัยประสานและติดต่อขอสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเองและนัดวันและเวลาสัมภาษณ์ในรูปแบบออนไลน์ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิสสะดวก รวมระยะเวลาสัมภาษณ์ 30 นาที ผ่านโปรแกรม Zoom meeting

4. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยมีขั้นตอนที่สำคัญของการวิเคราะห์ข้อมูล 4 ขั้นตอน คือ 1) การจัดระบบระเบียบของข้อมูล (data organizing) 2) การให้รหัสข้อมูล (data coding) 3) การจัดกลุ่มข้อมูล (data clustering) และ 4) การหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างกลุ่มข้อมูลที่ได้เพื่อสร้างบทสรุปจากขั้นตอนที่ 1 และ 2

ระยะที่ 2 เชิงปริมาณ ศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่า

1. **ประชากร** ได้แก่ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 338,267 คน

2. **กลุ่มตัวอย่าง** ได้แก่ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 384 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแนวทางของ Krejcie and Morgan (1970) ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (cluster sampling) คือ 1) แบ่งประชากรออกเป็นเขตพื้นที่ตามเขตตรวจราชการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด 19 เขต และ 2) คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนจำนวนครูในแต่ละเขตตรวจราชการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพื้นที่เขตตรวจราชการและทำการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ดังตารางที่ 1

.....
ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม

กลุ่มพื้นที่	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มพื้นที่	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มพื้นที่	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1) ส่วนกลาง	9,287	11	7) เขตที่ 6	12,151	14	13) เขตที่ 12	28,787	33
2) เขตที่ 1	14,684	17	8) เขตที่ 7	10,126	11	14) เขตที่ 13	44,296	50
3) เขตที่ 2	17,312	20	9) เขตที่ 8	14,434	16	15) เขตที่ 14	26,920	31
4) เขตที่ 3	14,178	16	10) เขตที่ 9	10,835	12	16) เขตที่ 15	16,381	19
5) เขตที่ 4	6,974	8	11) เขตที่ 10	22,429	25	17) เขตที่ 16	13,403	15
6) เขตที่ 5	28,262	32	12) เขตที่ 11	14,474	16	18) เขตที่ 17	19,304	22
						19) เขตที่ 18	14,030	16
รวม			ประชากร = 338,267			กลุ่มตัวอย่าง = 384		

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่าเพื่อหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาตามรายองค์ประกอบของแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่า ได้แก่ คุณค่าเชิงประโยชน์ คุณค่าเชิงประสบการณ์และคุณค่าเชิงทัศนคติ จำนวน 50 ข้อ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60 – 1.00 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ และผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้ (try out) เพื่อตรวจสอบความเที่ยง (reliability) เพื่อวัดความสอดคล้องภายใน โดยนำไปทดลองใช้กับครู จำนวน 30 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่ายซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้น นำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach) พบว่า ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดชีวิตที่มีคุณคามีค่าความเที่ยงเท่ากับ .964 และค่าความเที่ยงของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดชีวิตที่มีคุณคามีค่าความเที่ยงเท่ากับ .974

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผ่านแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Form โดยเก็บจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน ได้แบบสอบถามกลับมาจำนวน 384 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพปัจจุบันเป็นมาตราส่วนประมาณค่าระดับพฤติกรรม 5 ระดับ ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์เป็นมาตราส่วนประมาณค่าระดับพฤติกรรม 5 ระดับ ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษากรอบแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่า พบว่า กรอบแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่าสะท้อนถึงการดำเนินชีวิตของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในมิติของความคิด ความรู้สึกและการกระทำ

.....
 ที่ตระหนักและแสดงออกถึงความภาคภูมิใจในวิชาชีพ มีความสุขในการปฏิบัติงานและสามารถสร้างคุณค่าให้แก่ตนเอง ผู้เรียนและสังคมได้ ประกอบด้วย 1) คุณค่าเชิงประโยชน์ ได้แก่ การมุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน การทำประโยชน์เพื่อสังคมและวิชาชีพและความก้าวหน้าทางวิชาชีพ 2) คุณค่าเชิงประสบการณ์ ได้แก่ ภาวะลื่นไหลในการทำงานและความสุขของการเป็นครู และ 3) คุณค่าเชิงทัศนคติ ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู และจิตวิญญาณของความเป็นครูมืออาชีพ ดังรายละเอียดการสัมภาษณ์ดังนี้

1) คุณค่าเชิงประโยชน์ เป็นผลลัพธ์ที่ครูสามารถสร้างหรือส่งต่อผ่านบทบาทวิชาชีพ ได้แก่ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและวิชาชีพและการเติบโตในสายอาชีพครูอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนถึงคุณค่าของการดำรงอยู่ในวิชาชีพ ประกอบด้วย 3 ประเด็น คือ

1.1) การมุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เป็นความตั้งใจของครูในการส่งเสริมผู้เรียนให้มีพัฒนาการทั้งด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผ่านการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนและมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ควบคู่กับการเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ดังจะเห็นได้จากข้อความต่อไปนี้ :

“ครูมีความปรารถนาให้เด็กเกิดการพัฒนา ถึงแม้ว่าลูกศิษย์อาจจะยังไม่ถึงจุดที่ครูต้องการจะให้ เป็น ครูก็จะคอยให้กำลังใจ ช่วยให้ลูกศิษย์มีความรู้ที่มากขึ้น มีชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นภารกิจของครูที่ตั้งใจทำ สิ่งนี้ก็จะทำให้ครูตระหนักในตนเองได้ว่า ชีวิตครูมีคุณค่าและทำประโยชน์ให้แก่คนอื่นได้ แล้วก็พยายามทำให้สำเร็จต่อไป”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, 18 พฤศจิกายน 2567)

1.2) การทำประโยชน์เพื่อสังคมและวิชาชีพ เป็นบทบาทของครูในการใช้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของตนเพื่อสร้างคุณค่าให้แก่สังคม ชุมชนและวงการวิชาชีพครู เช่น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ การเผยแพร่องค์ความรู้และการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากข้อความต่อไปนี้ :

“การสร้างความสัมพันธ์ที่มีความหมาย คือ การสร้างผลกระทบเชิงบวกให้กับคนรอบตัวไปเรื่อย ๆ ครูไม่ใช่สร้างผลกระทบเชิงบวกแค่ในห้องเรียนเท่านั้น ยังต้องสร้างผลกระทบเชิงบวกให้กับผู้ปกครอง ให้กับศิษย์เก่า ให้กับเพื่อนครูด้วยกันเอง ก็จะทำให้ชีวิตที่มีคุณค่าได้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, 9 พฤศจิกายน 2567)

1.3) ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ เป็นการพัฒนาตนของครูอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านความรู้ ทักษะและบทบาทหน้าที่ในสายงานวิชาชีพ ซึ่งนำไปสู่การเลื่อนวิทยฐานะ การได้รับการยอมรับในทางวิชาการหรือการมีส่วนร่วมในระดับนโยบายหรือเครือข่ายทางการศึกษา ดังจะเห็นได้จากข้อความต่อไปนี้ :

“ชีวิตที่มีคุณค่าก็ต้องมีคุณค่ากับตัวเองด้วย คือ เราไม่สามารถที่จะคุณค่าให้กับคนอื่นโดยที่เราไม่มีความทุกข์ทรมานกับตนเอง เราต้องยังคงมีความพึงพอใจในตนเองได้ด้วย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, 12 ธันวาคม 2567)

2) คุณค่าเชิงประสบการณ์ เป็นประสบการณ์ภายในที่ครูได้รับจากการทำงานอย่างมีความหมายและความสุข ได้แก่ ภาวะลื่นไหลในการทำงาน ความรู้สึกพึงพอใจจากการสอน ความสมดุลระหว่างชีวิตและงาน และการมีสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนให้ครูสามารถใช้ศักยภาพได้อย่างเต็มที่ ประกอบด้วย 2 ประเด็น คือ

2.1) ภาวะลื่นไหลในการทำงาน เป็นสภาวะที่ครูมีสมาธิและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่กับการทำงาน รู้สึกสนุก ทำง่ายและมีความหมายกับสิ่งที่ทำ จนเกิดความต่อเนื่องในการทำงานโดยไม่รู้สึกรำคาญหรือเหนื่อย ดังจะเห็นได้จากข้อความต่อไปนี้ :

“ครูจะเข้าสู่ภาวะลื่นไหล Flow stage ที่ทำงานเพลิน มีความสุขกับการทำ จนลืมข้าวลืมปลา ลืมความทุกข์ความโศกได้ ถือเป็นคุณค่าเชิงประสบการณ์ที่ได้รับหากครูมีชีวิตที่มีคุณค่า”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, 20 พฤศจิกายน 2567)

2.2) ความสุขของการเป็นครู เป็นความรู้สึกพึงพอใจ ภาคภูมิใจและมีคุณค่าทางใจที่เกิดจากการได้ปฏิบัติหน้าที่ครู เห็นพัฒนาการของผู้เรียน ได้รับการยอมรับจากสังคมและสัมผัสถึงความหมายของบทบาทตนในวิชาชีพ ดังจะเห็นได้จากข้อความต่อไปนี้ :

“เมื่อเราเห็นเด็กประสบความสำเร็จ เราจะเกิดความภูมิใจ ภูมิใจลึก ๆ อิ่มอกอิ่มใจ สบายใจ ไม่เป็นภาระทางใจ ผลประโยชน์ทางจิตใจที่ประเมินค่าไม่ได้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, 9 พฤศจิกายน 2567)

3) คุณค่าเชิงทัศนคติ เป็นเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูของครู ซึ่งแสดงออกผ่านความรักในอาชีพ ความภาคภูมิใจในบทบาทของตน ความเชื่อมั่นในความสำเร็จของครู และแรงบันดาลใจในการเป็นผู้ส่งต่อคุณค่าให้แก่ผู้เรียนและสังคม ประกอบด้วย 2 ประเด็น คือ

3.1) เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู เป็นความรู้สึก ความเชื่อและการยอมรับในคุณค่าและความสำคัญของวิชาชีพครูอย่างจริงจัง โดยแสดงออกผ่านความรักในอาชีพ ความภาคภูมิใจในการทำหน้าที่และความตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองและผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากข้อความต่อไปนี้ :

“คุณค่าเชิงทัศนคติ ซึ่งจะเกิดขึ้นในเชิงปัจเจก เราจะค้นหาคุณค่านี้ ในยามที่รู้สึกว่ามันไม่มีค่า เช่น งบประมาณปีนี้ไม่มากพอ ไม่สามารถที่จะจ้างครูมาเพิ่มได้ในโรงเรียน ดังนั้น ต้องสอนควบสามวิชาเลย นอกจากสอนแล้ว ต้องทำงานเอกสารเพื่อประเมินตนเอง ต้องกรอกเอกสารมากมาย วุ่นวาย สอนมาทั้งวันหมดเรี่ยวแรงแล้ว ยังต้องหอบเอกสารมากรอกที่บ้านเพื่อจะได้ส่งให้ผู้บังคับบัญชา จึงรู้สึกตั้งคำถามว่า สิ่งที่ทำอยู่มีคุณค่าจริง ๆ หรือ ความรู้สึกนี้ เรียกว่า เป็นคุณค่าเชิงทัศนคติ ในยามที่ไม่มีเหตุผล ในยามที่ย่ำแย่ ไม่มีโอกาสไปข้างหน้า แล้วคุณยังสามารถรักษาทัศนคติที่ดีต่อการเป็นครูนี้ได้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, 20 พฤศจิกายน 2567)

3.2) จิตวิญญาณของความเป็นครูมืออาชีพ เป็นความมุ่งมั่นภายในของครูที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีจรรยาบรรณ ความรับผิดชอบต่อผู้เรียน ความรักในการเรียนรู้และการอุทิศตนเพื่อประโยชน์ของผู้เรียน และสังคม ซึ่งสะท้อนถึงอุดมการณ์และความเป็นครูอย่างแท้จริง ดังจะเห็นได้จากข้อความต่อไปนี้ :

“ฉันมีแพชชั่นในความเป็นครู ไม่ว่าจะเหนื่อยแค่ไหน ทุกข์แค่ไหน มีปัญหาแค่ไหน ก็ยังไม่หมดความปรารถนาที่เป็นครู ในสถานะที่มีใจเหนือโลก มันจะเป็นสถานะที่ทำให้เราสามารถทนได้ ถ้าสามารถไปสู่จิตใจเหนือโลก ก็สามารถทำให้ครูทนกับความทุกข์ยากได้ เรียกว่า มีจิตวิญญาณความเป็นครู ต้องอาศัยใจเหนือโลก ใจเหนือผลประโยชน์ เหนือคุณค่าเชิงประโยชน์”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, 20 พฤศจิกายน 2567)

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่า ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพปัจจุบัน (D) และสภาพที่พึงประสงค์ (I) และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของการพัฒนาครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่าในภาพรวม (N = 384)

ชีวิตที่มีคุณค่าของครู โรงเรียนสังกัดสพฐ.	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			ความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)	
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	(I - D)/D	ลำดับที่
1. คุณค่าเชิงประโยชน์	4.675	0.329	มากที่สุด	4.952	0.137	มากที่สุด	0.059	2
1.1 การมุ่งพัฒนาคุณภาพของ ผู้เรียน	4.723	0.337	มากที่สุด	4.964	0.139	มากที่สุด	0.051	(3)
1.2 การทำประโยชน์เพื่อสังคมและ วิชาชีพ	4.749	0.351	มากที่สุด	4.922	0.190	มากที่สุด	0.036	(4)
1.3 ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ	4.553	0.442	มากที่สุด	4.971	0.126	มากที่สุด	0.091	(2)
2. คุณค่าเชิงประสบการณ์*	4.642	0.342	มากที่สุด	4.947	0.156	มากที่สุด	0.065	1*
2.1 ภาระล้นเหลือในการทำงาน	4.497	0.462	มาก	4.964	0.144	มากที่สุด	0.103	(1)
2.2 ความสุขของการเป็นครู	4.788	0.320	มากที่สุด	4.930	0.199	มากที่สุด	0.029	(5)
3. คุณค่าเชิงทัศนคติ	4.806	0.321	มากที่สุด	4.907	0.249	มากที่สุด	0.021	3
3.1. เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู	4.795	0.338	มากที่สุด	4.916	0.216	มากที่สุด	0.025	(6)
3.2. จิตวิญญาณของความเป็นครู มืออาชีพ	4.816	0.335	มากที่สุด	4.899	0.292	มากที่สุด	0.017	(7)
รวม	4.708	0.300	มากที่สุด	4.935	0.169	มากที่สุด	0.048	-

.....
จากตารางที่ 1 พบว่า ชีวิตที่มีคุณค่าของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนา ดังนี้

สภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.708$, S.D. = 0.300) สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปน้อย ได้แก่ คุณค่าเชิงทัศนคติ ($\bar{x} = 4.806$, S.D. = 0.321) คุณค่าเชิงประโยชน์ ($\bar{x} = 4.675$, S.D. = 0.329) และคุณค่าเชิงประสบการณ์ ($\bar{x} = 4.642$, S.D. = 0.342) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.935$, S.D. = 0.169) สามารถเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ คุณค่าเชิงประโยชน์ ($\bar{x} = 4.952$, S.D. = 0.137) คุณค่าเชิงประสบการณ์ ($\bar{x} = 4.947$, S.D. = 0.156) และคุณค่าเชิงทัศนคติ ($\bar{x} = 4.907$, S.D. = 0.249) ตามลำดับ

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของการพัฒนาครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่า โดยจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากค่ามาก ไปหาน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 คุณค่าเชิงประสบการณ์ ($PNI_{modified} = 0.065$) ลำดับที่ 2 คุณค่าเชิงประโยชน์ ($PNI_{modified} = 0.059$) และลำดับที่ 3 คุณค่าเชิงทัศนคติ ($PNI_{modified} = 0.021$)

ประเด็นย่อยของการพัฒนาครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิด ชีวิตที่มีคุณค่า โดยจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากค่าดัชนีความต้องการจำเป็น มากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ภาวะสิ้นไหวในการทำงาน ($PNI_{modified} = 0.103$) ลำดับที่ 2 ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ($PNI_{modified} = 0.091$) ลำดับที่ 3 การมุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ($PNI_{modified} = 0.051$) ลำดับที่ 4 การทำประโยชน์เพื่อสังคมและวิชาชีพ ($PNI_{modified} = 0.036$) ลำดับที่ 5 ความสุขของการเป็นครู ($PNI_{modified} = 0.029$) ลำดับที่ 6 เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ($PNI_{modified} = 0.025$) และลำดับที่ 7 จิตวิญญาณของความเป็นครูมืออาชีพ ($PNI_{modified} = 0.017$)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นสำคัญในการอภิปรายผล ดังนี้

1. กรอบแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่า ประกอบด้วย 1) คุณค่าเชิงประโยชน์ ได้แก่ การมุ่งพัฒนาคุณภาพ ของผู้เรียน การทำประโยชน์เพื่อสังคมและวิชาชีพและความก้าวหน้าทางวิชาชีพ 2) คุณค่าเชิงประสบการณ์ ได้แก่ ภาวะสิ้นไหวในการทำงานและความสุขของการเป็นครู และ 3) คุณค่าเชิงทัศนคติ ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูและ จิตวิญญาณของความเป็นครูมืออาชีพ ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า การสังเคราะห์กรอบแนวคิดนี้ มีพื้นฐานจากการพิจารณา บทบาทและความสำคัญของครูในมิติต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและสังคมโดยรวมผ่านการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิและการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในมิติบทบาทของครูในสังคม โดยครูมีหน้าที่พัฒนาผู้เรียน ทำประโยชน์เพื่อสังคมและย่อมต้องการความก้าวหน้าในวิชาชีพที่ช่วยเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ มิติ ประสบการณ์ในการทำงาน โดยครูต้องการสภาพแวดล้อมที่ช่วยให้ตนเองสามารถทำงานได้อย่างราบรื่นและมีความสุขและมีมิติทัศนคติต่อวิชาชีพ ซึ่งทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพช่วยให้ครูมีความมุ่งมั่นและสามารถเผชิญกับความ ท้าทายในงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาครู Teacher Education Model for the 21st Century (TE21)

.....
 ของประเทศสิงคโปร์ ซึ่งออกแบบโดย National Institute of Education (NIE) โดยมีหัวใจสำคัญ คือ กรอบ V³SK ซึ่งประกอบด้วย Values, Skills และ Knowledge เพื่อหล่อหลอมครูให้มีความมุ่งมั่นต่อผู้เรียน วิชาชีพและชุมชน ซึ่งเชื่อมโยงโดยตรงกับมิติของคุณค่าเชิงทัศนคติที่เน้นเจตคติที่ดีและจิตวิญญาณของความเป็นครูมืออาชีพ อีกทั้ง TE21 ยังเน้นการออกแบบประสบการณ์ฝึกสอนที่มีความหมาย การใช้กระบวนการสะท้อนคิด (reflective practice) และการเรียนรู้ร่วมกับครูพี่เลี้ยงในโรงเรียน ซึ่งสนับสนุนให้ครูเกิดความสุขในการทำงานและภาวะลื่นไหล (flow) นอกจากนี้ TE21 ได้พัฒนาระบบสมรรถนะครู (Graduand Teacher Competencies – GTCs) และเส้นทางความก้าวหน้าทางวิชาชีพ 3 สาย ได้แก่ Teaching Track, Leadership Track และ Senior Specialist Track ที่เปิดโอกาสให้ครูเติบโตในวิชาชีพทั้งด้านการสอน ความเป็นผู้นำและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งสะท้อนบทบาทของครูในการพัฒนาผู้เรียน การมีส่วนร่วมกับสังคมและการเติบโตในสายอาชีพอย่างเป็นระบบ ซึ่งไปสอดคล้องกับแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่าที่ครอบคลุมทั้งมิติภายในและภายนอก เพื่อสร้างครูที่มีคุณค่าทั้งต่อตนเอง ผู้เรียนและสังคมในระยะยาว

2. สภาพปัจจุบันของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่า พบว่า มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งด้านคุณค่าเชิงประโยชน์ ด้านคุณค่าเชิงประสบการณ์และด้านคุณค่าเชิงทัศนคติ มีรายละเอียด ดังนี้

สภาพปัจจุบันในด้านคุณค่าเชิงประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า ครูมีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนและสร้างสังคมการเรียนรู้ ในบริบทประเทศไทย การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ทำให้ครูเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมีนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการต่าง ๆ ที่สนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องผ่านโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การอบรมครูมืออาชีพและการพัฒนาเส้นทางความก้าวหน้าในสายงาน จึงได้รับโอกาสพัฒนาตนเองและความก้าวหน้าในสายอาชีพ ส่งผลให้เกิดคุณค่าเชิงประโยชน์แก่ตัวครู สอดคล้องกับพระสมุห์นริศ นรินโท (Narintho, 2019) ที่พบว่า การส่งเสริมและพัฒนาครูให้ได้มาตรฐานและการสร้างมาตรฐานวิชาชีพครูให้เป็นที่ยอมรับ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดคุณค่าเชิงประโยชน์สูงสุด

สภาพปัจจุบันในด้านคุณค่าเชิงประสบการณ์อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า ครูมีประสบการณ์เชิงบวกในการทำงาน มีความสุขและรู้สึกถึงความหมายในบทบาทหน้าที่ของตน ซึ่งอาจเป็นผลจากการที่ครูสามารถปรับตัวและออกแบบกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างสร้างสรรค์ จนนำไปสู่การเกิดภาวะลื่นไหลในการทำงานได้ง่าย โดยเฉพาะในช่วงที่การสอนมีความต่อเนื่องและตรงกับความถนัดของครู สอดคล้องกับศิริพร พรหมภักดี (Phromphakdee, 2019) ที่ระบุว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง การได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารและภาวะผู้นำแบบสร้างแรงบันดาลใจเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อภาวะลื่นไหลในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญ โดยการรู้สึกว่าคุณค่าและได้รับการสนับสนุนจะมีสมาธิและความทุ่มเทกับงานสูงขึ้น

สภาพปัจจุบันในด้านคุณค่าเชิงทัศนคติอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบัน มีนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการสนับสนุนและยกระดับคุณภาพครูอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้ครูมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ก่อให้เกิดความรู้สึกมีความสุขและมีประสบการณ์ที่ดีในการทำงานที่ส่งผลต่อทัศนคติที่ดีและมีจิตวิญญาณของ

.....
ความเป็นครูมืออาชีพ สอดคล้องกับทิพย์วรรณ หงกะเชิญ และเกศริน มีมล (Hongkachern and Memon, 2020) ศึกษาคุณลักษณะและเจตคติต่อวิชาชีพครู พบว่า ครูมีคุณลักษณะความเป็นครูอยู่ในระดับมากที่สุดและมีเจตคติต่อวิชาชีพครูอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับคชกรรม บัวคำ สุวิมล โพธิ์กลิ่น และสมาน อัสวภูมิ (Baukham, Phoklin and Atsawaphum, 2015) ศึกษาสภาพปัจจุบันด้านการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของครูสังกัดสพฐ. พบว่า จริยธรรมด้านความรู้ ด้านพฤติกรรมและด้านเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู โดยภาพรวมมีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับอริศรา แก้วสุข (Kaewsuk, 2020) ศึกษาระดับจิตวิญญาณความเป็นครูพบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก

3. สภาพที่พึงประสงค์ของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่า พบว่า มีสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งด้านคุณค่าเชิงประโยชน์ ด้านคุณค่าเชิงประสบการณ์ และด้านคุณค่าเชิงทัศนคติ มีรายละเอียด ดังนี้

สภาพที่พึงประสงค์ในด้านคุณค่าเชิงประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า ครูตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการพัฒนาผู้เรียนและอนาคตของสังคม ต้องการทำประโยชน์เพื่อสังคมและสายอาชีพ เห็นว่า การทำหน้าที่ของตนเองมีผลกระทบเชิงบวกต่อชุมชนและช่วยพัฒนาตนเองในสายอาชีพ รวมทั้งความต้องการความก้าวหน้าในสายอาชีพเพื่อความมั่นคงและการยอมรับทางสังคม สอดคล้องกับอรรถพร จินะวัฒน์ (Jeenawathan, 2016) กล่าวถึงความจำเป็นที่ครูต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมและเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับธนกร อินต๊ะสิน (Intasin, 2019) เห็นว่า การร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายส่งเสริมให้ครูสามารถทำประโยชน์ต่อสังคมและวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับเพ็ญสุดา หิรัญเกิต (Hirankerd, 2023) กล่าวว่า การพัฒนาตนเองอย่างรอบด้านของครู จะเป็นปัจจัยสำคัญในการก้าวหน้าในสายวิชาชีพครู

สภาพที่พึงประสงค์ในด้านคุณค่าเชิงประสบการณ์อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า ภาวะสิ้นไหวจะช่วยให้ครูสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและรู้สึกพึงพอใจในงาน ดังนั้น หากครูเกิดภาวะสิ้นไหวในการทำงานก็จะรู้สึกพึงพอใจกับการสอนและการปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้ง ความสุขของครูนั้น จะช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียนและเพิ่มประสิทธิภาพในการสอน ดังนั้น ครูที่มีความสุขในการทำงานมักจะมีคามพึงพอใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้มีแรงจูงใจในการสอนและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ครูที่มีภาวะสิ้นไหวในการทำงานหรือภาวะที่จดจ่อกับงานและรู้สึกสนุกกับสิ่งที่ทำ จะมีความสุขในการทำงานมากขึ้น ครูที่มีความสุขและพึงพอใจกับการทำงานจะสามารถสอนและดูแลผู้เรียนได้ดีขึ้น สอดคล้องกับภุริทัต ชัยวัฒน์กุล (Chaiwattanakun, 2024) เสนอว่า ความสามารถในการจดจ่อกับการทำงาน การรับรู้ความสามารถของตนเองของครูนั้น ย่อมส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์และพฤติกรรมของผู้เรียนโดยตรง อีกทั้งสอดคล้องกับกอนิษฐ์ คำมะลา และวัลลิกา ฉลากบาง (Khammala and Chalabang, 2019) กล่าวว่า ครูที่มีความสุขในการทำงาน จะมีความพึงพอใจในชีวิตและการทำงาน ส่งผลให้มีประสิทธิภาพในการสอนมากขึ้น เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองและงานที่ทำ

สภาพที่พึงประสงค์ในด้านคุณค่าเชิงทัศนคติอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า ครูที่มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพมักมีความสุขในการทำงานและส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะทำงานด้วยความมุ่งมั่นและ

.....
พยายามพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สอดคล้องกับ Hoy and Spero (2005) กล่าวว่า ครูที่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ จะมีความพยายามในการสอนและพัฒนาตนเองมากขึ้น รวมทั้งการมีจิตวิญญาณของความเป็นครูมืออาชีพนั้น จะเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งครูที่มีจิตวิญญาณของความเป็นครูจะมีความเสียสละ ความรับผิดชอบ และความทุ่มเทในการสอน สอดคล้องกับ Shulman (1986) อธิบายว่า ครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูจะมองว่า งานของตนมีความหมาย ซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ของตนเอง และสอดคล้องกับกาญจนา คุณารักษ์ (Kunarak, 2018) กล่าวว่า ครูมืออาชีพนั้น ต้องมีจิตวิญญาณ ของความเป็นครู ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะการปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตวิญญาณเป็นการทำหน้าที่ ด้วยใจ เกิดความรัก ความศรัทธาและยึดมั่นในอุดมการณ์แห่งวิชาชีพครู มุ่งมั่น ทุ่มเทในการทำงาน ประพฤติตน เป็นแบบอย่างที่ดี เอาใจใส่ ดูแลและหวังดีต่อศิษย์

4. ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม แนวคิดชีวิตที่มีคุณค่า พบว่า คุณค่าเชิงประสบการณ์ ด้านภาวะสิ้นไหวในการทำงานมีความต้องการจำเป็น ลำดับแรก อาจเป็นเพราะว่า ครูยังขาดประสบการณ์การทำงานที่เกิดความสุข ความต่อเนื่อง และความหมายอย่าง แท้จริง ซึ่งอาจมีสาเหตุจากภาระงานที่มาก ความกดดันในหน้าที่และสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการมีสมาธิและ แรงจูงใจในการทำงาน สอดคล้องกับศิริพร พรหมภักดี (Phromphakdee, 2019) ที่พบว่า การสนับสนุนทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเองและภาวะผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจมีผลต่อการเกิดภาวะสิ้นไหวในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญ และสอดคล้องกับพฤกษา กาจารย์ (Kajaree, 2022) ระบุว่า การออกแบบงานด้วยตนเอง (Job crafting) เช่น การปรับขอบเขตงานหรือวิธีทำงานช่วยส่งเสริมภาวะสิ้นไหว ดังนั้น การพัฒนาครูควรมุ่งสร้าง สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมภาวะสิ้นไหว เช่น การลดภาระงานซ้ำซ้อน การสนับสนุนการทำงานเชิงสร้างสรรค์และ การเปิดโอกาสให้ครูออกแบบงานให้สอดคล้องกับศักยภาพและคุณค่าของตนเอง จะช่วยให้ครูทำงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ มีความสุขในการสอนและสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ของการศึกษาในศตวรรษที่ 21

ส่วนคุณค่าเชิงทัศนคติ ด้านจิตวิญญาณความเป็นครูมืออาชีพ พบว่า มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ลำดับสุดท้าย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูส่วนใหญ่มีการปฏิบัติที่แสดงออกถึงจิตวิญญาณของความเป็นครูในระดับ ที่สูง ซึ่งเป็นผลมาจากการบ่มเพาะและปลูกฝังทัศนคติที่ดีตั้งแต่ช่วงก่อนเข้าสู่วิชาชีพ โดยเฉพาะในช่วงการเป็น นิสิตนักศึกษาครูที่สถาบันผลิตครูได้ออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมพัฒนาภายในเพื่อปลูกฝังอุดมการณ์ ความรัก และความศรัทธาในวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับดวงใจ ชนะสิทธิ์และพงศ์เทพ จิระโร (Chanasit and Jiraro, 2019) พบว่า นักศึกษาคณะครุศาสตร์มีจิตวิญญาณความเป็นครูในระดับสูง โดยเฉพาะด้านความรัก ในการสอน การเสียสละและการยึดมั่นในจรรยาบรรณ ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การปลูกฝังคุณค่าเชิงทัศนคติที่มั่นคงก่อน ก้าวเข้าสู่วิชาชีพ ทำให้ครูเมื่อเข้าสู่ระบบส่วนใหญ่มีพื้นฐานด้านจิตวิญญาณความเป็นครู ทำให้มีความต้องการ จำเป็นในการพัฒนาลำดับสุดท้าย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าความต้องการพัฒนาในด้านนี้จะอยู่ในระดับต่ำ แต่การธำรงรักษาและต่อยอดคุณค่านี้นี้ก็ยังคงมีความสำคัญ เนื่องจากจิตวิญญาณของความเป็นครูถือเป็นฐานคุณ ค่าที่หล่อหลอมทัศนคติ การตัดสินใจและความมุ่งมั่นของครูในการพัฒนาตนเองและผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัย

1. กรอบแนวคิด “ชีวิตที่มีคุณค่า” ประกอบด้วย 1) คุณค่าเชิงประโยชน์ 2) คุณค่าเชิงประสบการณ์ และ 3) คุณค่าเชิงทัศนคติ ควรนำไปใช้ในการออกแบบแนวทางพัฒนาครูที่จำแนกเฉพาะด้าน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งสถานศึกษาและเขตพื้นที่ การศึกษาควรส่งเสริมด้านคุณค่าเชิงทัศนคติผ่านกิจกรรมเสริมแรงบันดาลใจ และเวทีสะท้อนคิด ด้านคุณค่าเชิงประสบการณ์ควรสนับสนุนการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่เอื้อต่อความสุข และภาวะสิ้นใจและด้านคุณค่าเชิงประโยชน์ควรส่งเสริมศักยภาพครูในการพัฒนาผู้เรียนและเติบโตในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาครูที่มีเป้าหมายชัดเจนและยั่งยืน

2. ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่า พบว่า องค์ประกอบของคุณค่าเชิงประสบการณ์ ด้านภาวะสิ้นใจในการทำงาน มีความต้องการจำเป็นลำดับแรก จึงควรนำไปกำหนดเป็นประเด็นเร่งรัดเพื่อพัฒนาครูในสถานศึกษาในรูปแบบของ แนวทางการปฏิบัติและข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อเสริมสร้างครูให้เกิดชีวิตที่มีคุณค่า

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำผลการวิจัยนี้ไปวิจัยต่อยอด โดยออกแบบเป็นงานวิจัยเรื่องแนวทางการเสริมสร้างชีวิตที่มีคุณค่า ของครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ คุณค่าเชิงทัศนคติ คุณค่าเชิงประสบการณ์และคุณค่าเชิงประโยชน์ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) หรือวิจัยและพัฒนา (R&D) ที่เหมาะสมกับการออกแบบและทดลองรูปแบบการพัฒนาในบริบทโรงเรียนอย่างเป็นระบบ

2. ควรขยายขอบเขตของกลุ่มประชากรในการวิจัยที่กว้างขึ้นและครอบคลุมในการจัดการศึกษาทุกสังกัด เพื่อสามารถนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาครูได้ทุกสังกัดของบริบทการศึกษาที่ครอบคลุมและทั่วถึง

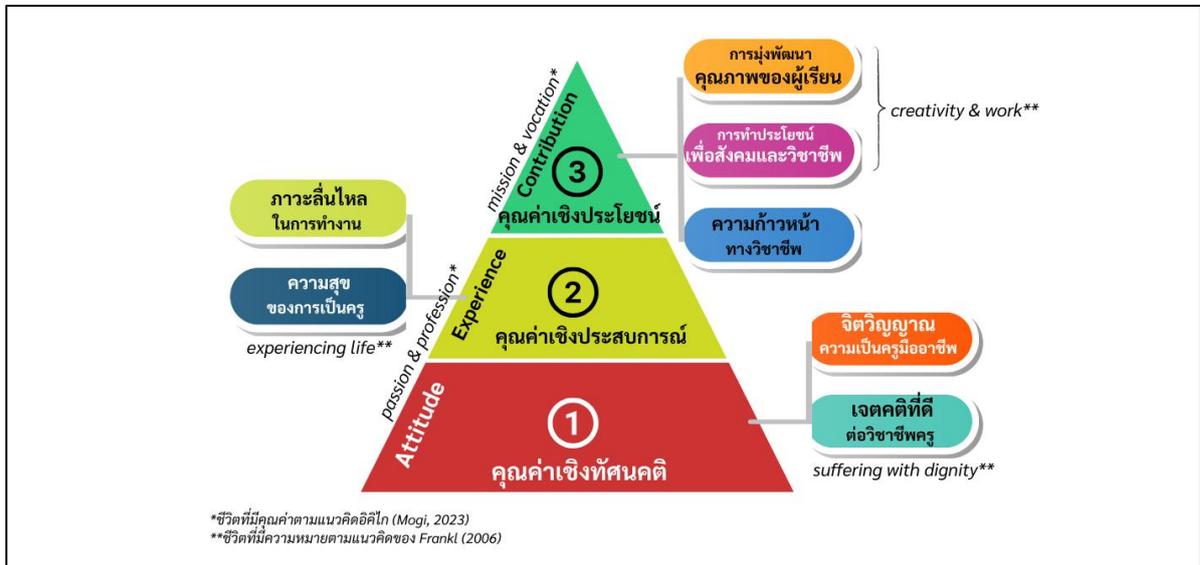
องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

กรอบแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่า (valuable life) จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ พบว่า ประกอบด้วย 1) การทำในสิ่งที่รักหรือใฝ่ฝัน (passion) 2) การทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม (mission) 3) ความเชี่ยวชาญแห่งวิชาชีพ (profession) และ 4) ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ (vocation) โดยเชื่อมโยงกับแนวคิด “อิกิไก” (Ikigai) ที่เป็นปรัชญาในการใช้ชีวิตให้มีความสุขและเห็นคุณค่าของการใช้ชีวิต ของชาวญี่ปุ่น อีกทั้งบูรณาการแนวคิดของ Frankl ที่เสนอการค้นหาคำหมายของชีวิตมีองค์ประกอบ 3 อย่างที่สำคัญ คือ 1) การสร้างสรรค์บางสิ่ง (creativity and work) 2) การสัมผัสประสบการณ์ที่มีคุณค่า (experiencing life) และ 3) การเผชิญกับความทุกข์อย่างมีศักดิ์ศรี (suffering with dignity) แต่เมื่อผู้วิจัย ดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยกับผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาตนเองด้วยจิตวิทยาเชิงบวกให้มีคุณค่าและมีความหมาย ในการใช้ชีวิต ด้วยการสัมภาษณ์เพื่อศึกษากรอบแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่า นั้น พบว่า มีองค์ประกอบและรายละเอียดที่ เพิ่มขึ้นมาที่บ่งชี้ถึงชีวิตที่มีคุณค่าในบริบทของครูผู้สอนที่ชัดเจนขึ้น ประกอบด้วย 1) คุณค่าเชิงประโยชน์ ได้แก่

.....
การมุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน การทำประโยชน์เพื่อสังคมและวิชาชีพ และความก้าวหน้าทางวิชาชีพ
2) คุณค่าเชิงประสบการณ์ ได้แก่ ภาวะลื่นไหลในการทำงานและความสุขของการเป็นครู และ
3) คุณค่าเชิงทัศนคติ ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูและจิตวิญญาณของความเป็นครูมืออาชีพ สามารถสรุปได้
ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

สรุป

การศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่า พบว่า กรอบแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่า ประกอบด้วย 1) คุณค่าเชิงประโยชน์ 2) คุณค่าเชิงประสบการณ์ และ 3) คุณค่าเชิงทัศนคติ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดชีวิตที่มีคุณค่า โดยองค์ประกอบของคุณค่าเชิงประสบการณ์ ด้านภาวะลื่นไหลในการทำงานมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูให้เกิดชีวิตที่มีคุณค่าในลำดับแรก ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพัฒนาและสร้างสภาพแวดล้อมที่ทำให้ครูเกิดภาวะลื่นไหลและความสุขซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะกระตุ้นให้ครูเกิดความต้องการการพัฒนาตนเองเพื่อสร้างผลกระทบและการพัฒนาอาชีพในขั้นถัดไป

References

Boonchai, P. (2021). Development of a Learning Management Competency Enhancement Model to Develop Learners in the 21st Century for Primary School Teachers. *Rangsit University Journal of Teaching and Learning Development*, 15(1), 118-137. (in Thai)

Buakham, K., Phoklin, S., and Atsawaphum, S. (2015). The Moral and Ethical Development of Teachers Under the Office of Basic Education Commission. *Journal of Educational Administration Ubon Ratchathani Rajabhat University*, 15, 271-278. (in Thai)

-
- Chaiwattanakun, P. (2024). The Effect of Teachers' Well-Being on Student Learning Outcomes. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 9(11), 1880-1889. (in Thai)
- Chanasit, D. and Jiraro, P. (2019). Spiritual Components of Being a Teacher of the Students of the Faculty of Education in higher education institutions in the western region. *Suan Sunandha Rajabhat University Research and Development Journal*, 11(3), 39–53. (in Thai)
- Creswell, J. W. and Creswell, J. D. (2018). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. (5th ed.). Sage Publications.
- Duangklang, S. (2017). *Happiness at Work and Work Performance of Prison Officers at the Rajavithi Correctional Hospital*. [Master's thesis]. Kirk University. (in Thai)
- Frankl, V. E. (2006). *Man's Search for Meaning*. Beacon Press.
- Hiranker, P. (2023). *Guidelines For Developing Teachers' Professionalism In The Digital Age Under The Phichit Primary Educational Service Area Office 1*. [Master's thesis]. Naresuan University. (in Thai)
- Hongkachern, T., and Memon, K. (2020). Characteristics and Attitude Towards Teaching Profession of Science Teaching Student in Teaching Professional Practices from Faculty of Education Bansomdejchaopraya Rajabhat University. *Journal of Education Naresuan University*, 22(2), 113-124. (in Thai)
- Hoy, W. K., and Spero, R. B. (2005). Changes in Teacher Efficacy During the Early Years of Teaching: A Comparison of Four Measures. *Teaching and Teacher Education*, 21(4), 343-356.
- Intasin, T. (2019). *Development of CARES Learning Activities to Enhance Teachers' Characteristics of Pre-service Teachers in Early Childhood Education, Faculty of Education, Burapha University*. [Master's thesis]. Burapha University. (in Thai)
- Jeenawathan, A. (2016). Self- Development of Professional Teacher. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 9(2), 1379-1395. (in Thai)
- Kajaree, P. (2022). *The Relationship between Self-Design of Work and Work Flow of Production Supervisors in Electronics Industry Plants*. [Master's thesis]. Thammasat University. (in Thai)
- Khammala, K., and Chalakbang, W. (2019). The Happiness At Work Of Elementary School Teachers. *Journal of Buddhist Education and Research*, 5(2), 65-81. (in Thai)
- Khammala, K., Chalakbang, W., Phengsawat, W., and Sathiannoppakao, P. (2020). Development of Indicators of Job Happiness of Primary School Teachers under the Office of the Basic Education Commission in the Northeastern Region. *Journal of Humanities and Social Sciences, Nakhon Phanom University*, 10(3), 31-39. (in Thai)

-
- Kunarak, K. (2018). On Becoming a Professional Teacher. *Academic Journal Bangkokthonburi University*, 7(2), 1-7. (in Thai)
- Maneewan, W. (2021). *Factors Affecting Burnout of Teachers in Schools under the Jurisdiction of Bangkok Secondary Education Service Area Office 2*. [Master's thesis]. Srinakarinwirot University. (in Thai)
- Mogi, K. (2023). *The Little Book of Ikigai : The Essential Japanese Way to Finding Your Purpose in Life*. Quercus Books (UK).
- Narintho, S. (2019). Teacher Development Strategies for Student Quality in the 21st Century. *Journal of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University*, 6(1), 19–30. (in Thai)
- Nophukhiao, I. (2022, August 16). *When New-Age Teachers are Accused of being Weak...Every time We Talk about the Problems of Thai Education, There are*. [Image Attached]. Facebook. <https://www.facebook.com/share/p/1AE4H7zPDp/>.
- Office of the Education Council. (2017). *National Education Plan 2017-2036*. Bangkok: PrikWan Graphic. (in Thai)
- Office of the Education Council. [ONEC]. (2025, March 6). *The Education Council Poll Survey 1: "What should Thai Education Develop First?" The Education Council Poll surveyed 557 People's Opinions*. [Image attached]. Facebook. <https://www.facebook.com/share/p/16JXQcWUFq/>.
- Phromphakdee, S. (2019). Factors Affecting the Work Fluidity of Higher Education Student Leaders. *Khon Kaen University Journal of Humanities and Social Sciences*, 39(1), 142–160. (in Thai)
- Shulman, L. (1986). Those Who Understand: Knowledge Growth in Teaching. *Educational Researcher*, 15(2), 4-14.
- Siribanpitak, S. (2018). *Development of a Mechanism to Drive the Production System and Develop High-Performance Teachers for Thailand 4.0*. Bangkok: PrikWanGraphic. (in Thai)
- Thongdee, A., Dechabumrung, S., Dechabumrung, S., Surasak, W., and Chammuang, J. (2024). Leadership of School Administrators and Happiness at Work in Educational Institutions under the Office of the Primary Educational Service Area, Ratchaburi Area 1. *Journal of Mahachulalongkornrajavidyalaya University*, 11(7), 47-58. (in Thai)